

JĘZYK NIEMIECKI – GRAMATYKA

<http://www.niemiecki.slowka.pl/gramatyka,d,2,1.html>

[Rodzajniki](#)

[Rzeczownik](#)

[Zaimek](#)

[Przymyki](#)

[Przymiotnik](#)

[Czasownik](#)

[Czasowniki proste i złożone](#)

[Czasowniki zwrotne](#)

[Odmiana czasownika w czasie teraźniejszym i przeszłym prostym, czasowniki słabe i mocne](#)

[Odmiana czasowników modalnych](#)

[Odmiana czasowników posiłkowych - być, mieć, stawać się](#)

[Czasy w języku niemieckim](#)

[Czas teraźniejszy - das Präsens](#)

[Czas przyszły I - das Futur I](#)

[Czas przyszły II - das Futur II](#)

[Czas przeszły prosty - das Präteritum](#)

[Czas przeszły złożony - das Perfekt](#)

[Czas zaprzyszły - das Plusquamperfekt](#)

[Rekcja czasownika](#)

[Tabela czasowników nieregularnych](#)

[Liczebniki](#)

[Składnia](#)

[Spójniki](#)

[Tryby](#)

Rodzajniki

Rodzajniki określone, nieokreślone i zerowe - charakterystyka i przykłady

W języku niemieckim rzeczowniki poprzedzone są **rodzajnikami (Artikel)**.

Rodzajnik określa rodzaj, liczbę i przypadek rzeczownika.

Wyróżniamy

rodzajnik określony (der bestimmte Artikel),

nieokreślony (der unbestimmte Artikel) oraz tzw.

rodzajnik zerowy (der Nullartikel), czyli opuszczenie rodzajnika.

Rodzajnik określony stosowany jest w odniesieniu do konkretnych, znanych nam ludzi, przedmiotów, miejsc:

die Schwester meiner Mutter

siostra mojej mamy

der grüne Wagen

zielony samochód (ten zielony, a nie ten czerwony)

das Haus neben dem Rathaus

dom obok ratusza (jest tylko jeden ratusz i jeden dom koło ratusza, więc wiadomo o który chodzi).

Rodzajniki nieokreślone stoją przed rzeczownikami, które nie są bliżej zdefiniowane, o których mówi się po raz pierwszy:

Ein Mann steigt aus dem Bus aus.

(Jakiś) mężczyzna wysiada z autobusu.

Ich brauche eine Tasche.

Potrzebuję (jakiejś) torby.

Oberstdorf ist ein Städtchen im Süden Deutschlands.

Oberstdorf to miasteczko na południu Niemiec (jedno z wielu).

Rodzajniki przyjmują następujące formy:

		Rodzajnik określony der bestimmte Artikel	Rodzajnik nieokreślony der unbestimmte Artikel
Liczba pojedyncza Singular	Rodzaj męski Maskulinum	der	ein
	Rodzaj żeński Femininum	die	eine
	Rodzaj nijaki Neutrum	das	ein
Liczba mnoga Plural	Wszystkie rodzaje	die	-

Rodzajnik nieokreślony nie występuje w liczbie mnogiej.

Rodzajniki, tak jak rzeczowniki, podlegają deklinacji.

Rodzajników nie używamy przed imionami i nazwiskami (z wyjątkiem mowy potocznej), przed nazwami państw (oprócz kilku nazw krajów), nazwami miast i części świata, przed rzeczownikami materiałowymi i rzeczownikami oznaczającymi zawód lub funkcję:

Peter geht in die Schule.

Piotr idzie do szkoły.

Hast du Mayer gesehen.

Czy widziałeś Mayera?

Ich wohne in Polen.

Mieszkam w Polsce.

In Köln befindet sich ein großer Dom.

W Kolonii znajduje się olbrzymia katedra.

Sie kommt aus Asien.

Ona pochodzi z Azji.

Der Ring ist aus Gold.

Ten pierścionek jest ze złota.

Er ist Mechaniker.

On jest mechanikiem.

Rzeczownik

Odmiana rzeczownika przez przypadki, deklinacja słaba i mocna

Rzeczowniki (Substantive) w języku niemieckim występują w trzech rodzajach: **męskim, żeńskim i nijakim**.

Trzeba pamiętać, że wszystkie rzeczowniki pisze się **wielką literą!**

Deklinacja

Rzeczowniki w języku niemieckim, podobnie jak w języku polskim, odmieniają się przez przypadki. Poniżej przedstawiono deklinację kilku wybranych rzeczowników wraz z rodzajnikami określonymi i nieokreślonymi.

Rzeczowniki te stanowią wzorzec odmiany dla większości rzeczowników niemieckich.

Deklinacja słaba - rzeczowniki rodzaju męskiego w liczbie pojedynczej

	der / ein Student (student)	der / ein Löwe (lew)
Mianownik Nominativ	der / ein Student	der / ein Löwe
Dopełniacz Genetiv	des / eines Studenten	des / eines Löwen
Celownik Dativ	dem / einem Studenten	dem / einem Löwen
Biernik Akkusativ	den / einen Studenten	den / einen Löwen

W deklinacji słabej we wszystkich przypadkach zależnych do formy rzeczownika w mianowniku dodajemy końcówki **-en** lub **-n**, w zależności od głoski występującej na końcu formy mianownikowej.

Według deklinacji słabej odmieniają się jedynie rzeczowniki rodzaju męskiego.

Deklinacja mocna - rzeczowniki rodzaju męskiego i nijakiego w liczbie pojedynczej:

Przypadek	der / ein Lehrer (nauczyciel)	das / ein Haus (dom)
Mianownik Nominativ	der / ein Lehrer	das / ein Haus
Dopełniacz Genetiv	des / eines Lehrers	des / eines Hauses
Celownik Dativ	dem / einem Lehrer	dem / einem Haus
Biernik Akkusativ	den / einen Lehrer	das / ein Haus

W deklinacji mocnej do formy mianownikowej w dopełniaczu dodajemy końcówkę **-s** lub **-es**, w zależności od głoski występującej na końcu formy mianownikowej.

Końcówkę **-s** dodajemy zarówno do rzeczowników męskich, jak i nijakich, np. **des Bruders** (r.m.) oraz **des Feuers** (r.n.).

To samo dotyczy końcówki **-es**, np. **des Grußes** (r.m.) oraz **des Brotes** (r.n.).

Pozostałe formy przypadków zależnych pozostają bez zmian.
Według deklinacji słabej odmieniają się rzeczowniki rodzaju męskiego i nijakiego.

Rzeczowniki rodzaju żeńskiego w liczbie pojedynczej:

	die / eine Frau (kobieta)	die / eine Nacht (noc)
Mianownik Nominativ	die / eine Frau	die / eine Nacht
Dopełniacz Genetiv	der / einer Frau	der / einer Nacht
Celownik Dativ	der / einer Frau	der / einer Nacht
Biernik Akkusativ	die / eine Frau	die / eine Nacht

W tej deklinacji, mającej zastosowanie jedynie do rzeczowników rodzaju żeńskiego, forma rzeczownika we wszystkich przypadkach pozostaje bez zmian.

O tym, w jakim przypadku stoi dany rzeczownik, decyduje tylko forma rodzajnika.

Rzeczowniki wszystkich trzech rodzajów w liczbie mnogiej:

	die Studenten (studenci)	die Häuser (domy)	die Nächte (noce)
Mianownik Nominativ	die Studenten	die Häuser	die Nächte
Dopełniacz Genetiv	der Studenten	der Häuser	der Nächte
Celownik Dativ	den Studenten	den Häusern	den Nächten
Biernik Akkusativ	die Studenten	die Häuser	die Nächte

Uwaga! Rodzajnik nieokreślony nie posiada form liczby mnogiej.

Dlatego powyższa tabela zawiera jedynie formy rodzajnika określonego.

W liczbie mnogiej końcówka deklinacyjna **-n** pojawia się jedynie w celowniku.

Końcówkę tę dodajemy do formy mianownikowej liczby mnogiej.

Zasady tworzenia liczby mnogiej podano poniżej.

Końcówki **-n** nie dodaje się do rzeczowników, których forma liczby mnogiej posiada końcówkę **-(e)n**.

Dotyczy to rzeczowników wszystkich rodzajów,

np. **die Jungen** (r.m.), **die Frauen** (r.ż.), **die Betten** (r.n.).

Aby poprawnie odmienić dany rzeczownik przez przypadki, należy znać jego formę dopełniacza w liczbie pojedynczej oraz formę liczby mnogiej w mianowniku.

Te dwie formy są podawane w sposób skrótowy w słownikach,

np. **der Löwe**, **-n, -n**; **das Haus**, **-es, -er**; **die Frau**, **-, -en**.

Rodzaj rzeczownika - das Genus des Substantivs

W języku niemieckim rzeczowniki występują w trzech rodzajach: męskim, żeńskim i nijakim.

Rodzaj rzeczownika często jego rodzajowi naturalnemu, tj. płci człowieka lub zwierzęcia, które dany rzeczownik określa, np.

rodzaj męski

der Mann - mężczyzna

der Lehrer - nauczyciel

rodzaj żeński

die Tochter - córka

die Frau - kobieta

Warto też pamiętać, że rodzaj rzeczownika w języku niemieckim nie musi pokrywać się z jego rodzajem w języku polskim.

die Blume (kwiatek)

die Seife (mydło)

das Buch (książka)

das Heft (zeszyt)

W języku niemieckim istnieją grupy rzeczowników, obejmujące rzeczowniki jednego rodzaju.

Rodzaj męski:

- rzeczowniki będące określeniem osób i zwierząt rodzaju męskiego,
np. **der Spanier** (Hiszpan), **der Verkäufer** (sprzedawca), **der Trainer** (trener),
der Onkel (wujek), **der Hahn** (kogut)

- nazwy pór roku, miesięcy, dni tygodnia i większości pór dnia,
np. **der Frühling** (wiosna), **der Dezember** (grudzień),
der Montag (poniedziałek), **der Morgen** (ranek)

Wyjątki

die Nacht (noc), **die Mitternacht** (północ), **das Jahr** (rok), **das Wochenende** (weekend),
die Woche (tydzień)

- marki samochodów: **der Škoda**, **der Volvo**

- nazwy stron świata, wiatrów i opadów atmosferycznych,
der Osten (wschód), **der Süden** (południe), **der Föhn** (wiatr halny), **der Monsun** (monsun)

- nazwy alkoholi, np. **der Wein** (wino), **der Sekt** (wino musujące), **der Champagner** (szampan)

Wyjątek

das Bier (piwo)

- rzeczowniki zakończone sufiksami: **-ant**, **-(i) ent**, **-eur**, **-ig**, **-ismus**, **-ist**, **-ling**, **-or**
oraz większość rzeczowników z sufiksem **-er**:

der Musikant (muzykant), **der Patient** (pacjent), **der Kontrolleur** (kontroler), **der Honig** (miód),
der Humanismus (humanizm)

Rodzaj żeński:

- rzeczowniki oznaczające osoby płci żeńskiej oraz osobniki żeńskie u zwierząt,
np. **die Polin** (Polka), **die Dichterin** (poetka), **die Erzieherin** (wychowawczyni), **die Enkelin** (wnuczka)

- nazwy drzew i kwiatów,
np. **die Erle** (olcha), **die Eiche** (dąb), **die Tanne** (jodła)

Wyjątki

der Ahorn (klon), **das Veilchen** (fiołek), **das Vergissmeinnicht** (niezapominajka)

- wiele nazw owoców, np. **die Banane** (banan), **die Pflaume** (śliwka), **die Orange** (pomarańcza)

Wyjątki

der Pfirsich (brzoskwinia), **der Apfel** (jabłko)

- nazwy rzek, np. **die Oder** (Odra), **die Themse** (Tamiza), **die Donau** (Dunaj)

Wyjątki

der Rhein (Ren), **der Main** (Men), **der Inn** (Inn), **der Neckar** (Neckar)

- rzeczowniki zakończone sufiksami:

-age, -anz, -e, -ei, -(i)enz, -heit, -in, -(at)ion, -(i)tät,-keit, -schaft, -ung, -ur,

np. **die Reportage** (reportaż), **die Eleganz** (elegancja), **die Falle** (pułapka), **die Bücherei** (biblioteka),
die Konsequenz (konsekwencja), **die Gesundheit** (zdrowie)

Rodzaj nijaki:

- rzeczowniki będące określeniem osobników młodych, niedorosłych,
np. **das Fohlen** (źrebię), **das Küken** (pisklą), **das Kalb** (cielę)

Wyjątek

der Welpe (szczenię)

- nazwy pierwiastków chemicznych i metali,
np. **das Helium** (Hel), **das Kalium** (potas), **das Messing** (mosiądz)

- rzeczowniki oznaczające kolory, np. **das Grün** (zieleń), **das Rot** (czerwień)

- rzeczowniki utworzone od innych części mowy,
np. **das Lernen** (uczenie się), **das Deutsche** (język niemiecki)

- rzeczowniki zakończone sufiksami zdrabniającymi -chen i -lein,

np. **das Häuschen** (domek), **das Bällchen** (piłeczka)

- rzeczowniki z prefiksem (przedrostkiem) **Ge-**,

np. **das Gemälde** (obraz), **das Gebäck** (wypiek), **das Gepäck** (bagaż)

Wyjątki

der Geschmack (smak), **der Geruch** (zapach), **die Geschichte** (historia)

- rzeczowniki zakończone sufiksami: -tum, -zeug, -ment, -um, np.

das Eigentum (własność), **das Spielzeug** (zabawka)

Rzeczowniki złożone - die Komposita

W skład rzeczowników złożonych wchodzi co najmniej dwa wyrazy proste ,

np. **die Dienstreise** (podróż służbowa), **das Geburtstagsgeschenk** (prezent urodzinowy).

Ostatni człon rzeczowników złożonych (człon główny) decyduje o rodzaju całego rzeczownika złożonego.

die Reise (podróż) + **das Büro** (biuro) = **das Reisebüro** (biuro podróży)

Członem głównych zawsze jest rzeczownik, natomiast drugi człon może być dowolną częścią mowy, np.

- rzeczownik

das Schinkenbrot (kanapka z szynką)
der Schinken (szynka) + **das Brot** (chleb)

- czasownik

das Schlafzimmer (sypialnia)
schlafen (spać) + **das Zimmer** (pokój)

- przymiotnik

die Altstadt (stare miasto, starówka)
alt (stary) + **die Stadt** (miasto)

- przysłówek

der Langschläfer (śpioch)
lange (długo) + **der Schläfer** (śpiący)

- przyimek

die Überstunde (godzina nadliczbowa)
über (nad) + **die Stunde** (godzina)

- liczebnik

das Zweitstudium (kolejne studia rozpoczęte po ukończeniu pierwszego kierunku)
zweit- (drugi) + **das Studium** (studia)

Zaimek

Zaimek pytający - das Interrogativpronomen

Do zaimków pytających zalicza się następujące zaimki:

- **wer?** (kto?), zaimek ten posiada tylko liczbę pojedynczą i jest odmieniany przez przypadki:

N wer? (kto?)

G wessen? (czyj?)

D wem? (komu?)

A wen? (kogo?)

Wen sollen wir noch einladen? – Kogo powinniśmy jeszcze zaprosić?

Wessen Auto steht da drüben? – Czyj samochód stoi po drugiej stronie ulicy?

- **was?** (co?) odmienia się tylko w liczbie pojedynczej;

w mianowniku i bierniku zaimek ten ma postać **was?**,

w dopełniaczu **wessen?** (czego?, czym?); zaimek ten nie występuje w celowniku:

Was befindet sich in der Nähe der Universität? – Co znajduje się w pobliżu uniwersytetu?

Wessen kannst du dich rühmen? – Czym możesz się pochwalić?

- **welcher?/welche?/welches?** (który?/która?/które?) przybiera w odmianie takie same końcówki, jak rodzajnik określony; zaimka tego używamy pytając o konkretną osobę lub rzecz.

	Maskulinum	Femininum	Neutrum	Plural
N	welcher?	welche?	welches?	welche?
G	welches?	welcher?	welches?	welcher?
D	welchem?	welcher?	welchem?	welchen?
A	welchen?	welche?	welches?	welche?

Welche Länder habt ihr bisher besucht? – Które kraje dotąd zwiedziliście?

Welche Uhr ist teurer? – Który zegarek jest droższy?)

Na pytanie z zaimkiem **welcher?/welche?/welches?**

odpowiadamy używając rzeczownika z rodzajnikiem określonym, np.

Welche Kleider soll ich jetzt bügeln? – Które ubrania mam teraz uprasować?

Die gestreifte Bluse und die bunten Shorts. – Bluzkę w paski i kolorowe szorty.

- **was für ein?/was für eine?/was für ein?** (jaki?/jaka?/jaki?);

ostatni człon tego zaimka odmienia się identycznie,

jak rodzajnik nieokreślony ein, eine, ein; zaimka tego używamy w pytaniach o cechę, czy też właściwość osoby lub rzeczy;

w liczbie mnogiej zaimek ten ma postać **was für...?**

Fall	Singular			Plural
	Maskulinum	Femininum	Neutrum	
N	was für ein?	was für eine?	was für ein?	was für ...?
G	was für eines?	was für einer?	was für eines?	was für ...?
D	was für einem?	was für einer?	was für einem?	was für ...?
A	was für einen?	was für eine?	was für ein?	was für ...?

Zaimki dzierżawcze das Possessivpronomen

Podobnie jak w języku polskim, zaimki dzierżawcze mają **różne końcówki** zależnie od rodzaju i liczby. Rodzaj męski i nijaki wyglądają tak samo. Do rodzaju żeńskiego oraz do formy liczby mnogiej dodajemy końcówkę -e.

Formy zaimków dzierżawczych w mianowniku.

Liczba pojedyncza - Singularis				Liczba mnoga Plural
Osoba	Rodzaj męski	Rodzaj żeński	Rodzaj nijaki	
mój	mein	meine	mein	meine
twój	dein	deine	dein	deine
jego	sein	seine	sein	seine
jej	ihr	ihre	ihr	ihre
jego	sein	seine	sein	seine
nasz	unser	unsere	unser	unsere
wasz	euer	eure	euer	eure
ich	ihr	ihre	ihr	ihre
Pana/Pani/Państwa	Ihr	Ihre	Ihr	Ihre

Wszystkie zaimki dzierżawcze odmieniają się według **następującego wzoru**.
 Należy pamiętać, że liczbie pojedynczej odmieniają się jak **rodzajnik nieokreślony**,
 a w liczbie mnogiej jak rodzajnik **określony**.

Liczba pojedyncza Singularis				Liczba mnoga Plural
Przypadek	Rodzaj męski	Rodzaj żeński	Rodzaj nijaki	
Mianownik (Nominativ)	mein Hund	meine Schule	mein Haus	meine Freunde
Dopełniacz (Genitiv)	meines Hundes	meiner Schule	meines Hauses	meiner Freunde
Celownik (Dativ)	meinem Hund	meiner Schule	meinem Haus	meinen Freunden
Biernik (Akkusativ)	meinen Hund	meine Schule	mein Haus	meine Freunde

Przymyki

Przymyki łączące się z biernikiem - die wichtigsten Präpositionen mit Akkusativ

Przymyki są wyrazami nieodmiennymi.

Opisują **różne typy relacji**, zachodzące między osobami lub rzeczami.

Przymyki mogą się łączyć z:

- **rzeczownikiem**:

Er reist mit Familie. – On podróżuje z rodziną.

- **zaimkiem**:

Die Frau wohnt bei ihnen. – Ta kobieta mieszka u nich.

- **przysłówkiem** (rzadziej):

Ich brauche das Verzeichnis für heute. – Potrzebuję tego spisu na dziś.

Przymyki łączące się z biernikiem

bis (do, aż do)

bis nächstes Wochenende (do następnego weekendu)

durch (przez)

durch den Park (przez park)

entlang (wzdłuż) - występuje najczęściej po rzeczowniku.

die Küste entlang (wzdłuż wybrzeża)

für (dla, za, na)

Blumen für den Lehrer (kwiaty dla nauczyciela)

gegen (około, na, przeciwko, wbrew)

gegen Mitternacht (około północy),

ein Medikament gegen Kopfschmerzen (lekarstwo na ból głowy)

ohne (bez)

ohne Mantel (bez płaszcza)

um (o, wokół, dookoła)
um die Welt reisen (podróżować dookoła świata)

wider (wbrew, pod)
wider den Willen der Bürger (wbrew woli obywateli)

Niektóre przyimki mogą tworzyć z następującym po nich *rodzajnikiem określonym w bierniku formy skrócone*.

an + das = **ans**
auf + das = **aufs**
durch + das = **durchs**
für + das = **fürs**
hinter + das = **hinters**
in + das = **ins**
über + das = **übers**
um + das = **ums**
unter + das = **unters**

Przymiotnik - das Adjektiv

Przymiotnik to część mowy, która opisuje cechy lub **właściwości osób, zwierząt, przedmiotów i zjawisk**.

W **języku niemieckim** wyróżnia się:

Przymiotniki proste - **dumm** (głupi), **kalt** (zimny), **voll** (pełny), **fertig** (gotowy)

Przymiotniki złożone - w których człon określający może być przymiotnikiem (**dunkelrot** - ciemnoczerwony), rzeczownikiem (**bildschön** - prześliczny), czasownikiem (**ausgehfertig** - gotowy do wyjścia), a człon główny jest zawsze przymiotnikiem.

Przymiotniki pochodne - są tworzone za pomocą **przedrostków**:

- **un** (**untypisch** - nietypowy)
- **miss** (**missverständlich** - niejasny, dwuznaczny)

oraz **przyrostków**:

- **lich** (**sachlich** - rzeczowy)
- **bar** (**lesbar** - czytelny)
- **mäßig** (**rechtmäßig** - zgodny z prawem)
- **sam** (**sparsam** - oszczędny)
- **ig** (**wolkig** - zachmurzony)

Końcówki przymiotników:

- **arm** (**kalorienarm** - niskokaloryczny)
- **los** (**kinderlos** - bezdzietny)
- **mäßig** (**planmäßig** - zgodny z planem)
- **reich** (**erfolgreich** - odnoszący wiele sukcesów)
- **voll** (**humorvoll** - pełen humoru)

Stopniowanie przymiotników - die Steigerung der Adjektive

Stopień wyższy - der Komparativ

Tworzy się poprzez dodanie końcówki **-er** do podstawowej formy przymiotnika.

Typowym spójnikiem dla stopnia wyższego jest **als** (niż):

Das Land ist reicher als die anderen Länder. – *Ten kraj jest bogatszy niż inne kraje.*

Jeżeli przymiotniki jednosylabowe w stopniu wyższym mają temacie samogłoski **a, o, u**, to następuje zmiana samogłoski,
np.: alt (stary) - **älter** (starszy), jung (młody) - **jünger** (młodszy), kalt (zimny) - **kälter** (zimniejszy)

Przymiotniki zakończone w formie podstawowej na **-el** i **-er** tracą w stopniu wyższym **-e tematyczne**:
edel (szlachetny) - **edler** (szlachetniejszy)

Stopień najwyższy - der Superlativ

Tworzy się przez dodanie końcówki **-st** lub **-est** do formy podstawowej przymiotnika:
mutig (odważny) – **mutigst** (najodważniejszy), **lang** (długi) – **längst** (najdłuższy),
blöd (głupi) – **blödest** (najgłupszy), **frisch** (świeży) – **frischest** (najświeższy),
neu (nowy) – **neuest** (najnowszy).

Stopniowanie nieregularne

gut (dobry),	besser (lepszy),	am besten (najlepszy)
hoch (wysoki),	höher (wyższy),	am höchsten (najwyższy)
nah (bliski),	näher (bliższy),	am nächsten (najbliższy)
viel (dużo, wiele)	mehr (więcej),	am meisten (najwięcej)

Stopniowanie przysłówków die Steigerung der Adverbien

W języku niemieckim możliwość stopniowania wykazują jedynie przysłówki utworzone od przymiotników, a także niektóre przysłówki właściwe sposobu i czasu.

Podobnie jak w przypadku przymiotników, stopniowanie przysłówków może przebiegać regularnie lub nieregularnie.

Stopniowanie regularne

W stopniu wyższym przysłówki otrzymują końcówkę **-er**,
a w stopniu najwyższym przedimek **am** i końcówkę **-(e)sten**.

<u>stopień równy</u>	<u>stopień wyższy</u>	<u>stopień najwyższy</u>
schnell (szybko)	schneller (szybciej)	am schnellsten (najszybciej)
weit (daleko)	weiter (dalej)	am weitesten (najdalej)
kalt (zimno)	kälter (zimniej)	am kältesten (najzimniej)
kurz (krótko)	kürzer (krócej)	am kürzesten (najkrócej)
ruhig (spokojnie)	ruhiger (spokojniej)	am ruhigsten (najspokojniej)
wenig (mało)	weniger (mniej)	am wenigsten (najmniej)
bequem (wygodnie)	bequemer (wygodniej)	am bequemsten (najwygodniej)
stark (mocno)	stärker (mocniej)	am stärksten (najmocniej)
schlecht (źle)	schlechter (gorzej)	am schlechtesten (najgorzej)
langsam (wolno)	langsamer (wolniej)	am langsamsten (najwolniej)

Stopniowanie nieregularne

<u>stopień równy</u>	<u>stopień wyższy</u>	<u>stopień najwyższy</u>
----------------------	-----------------------	--------------------------

bald (niedługo)	eher (wcześniej)	am ehesten (najwcześniej)
oft (często)	öfter/häufiger (częściej)	am häufigsten (najczęściej)
gut (dobrze)	besser (lepiej)	am besten (najlepiej)
viel (dużo)	mehr (więcej)	am meisten (najwięcej)
gern (chętnie)	lieber (chętniej)	am liebsten (najchętniej)
wenig (mało)	weniger (mniej)	am wenigsten (najmniej)

Die neue Maschine funktioniert besser als die alte. – Nowa maszyna działa lepiej niż stara.
Am häufigsten bekomme ich Blumen zum Geburtstag. – Najczęściej dostaję na urodziny kwiaty.

Czasownik

Czasowniki modalne die Modalverben

W języku niemieckim wyróżnia się następujące czasowniki modalne:

können, müssen, dürfen, wollen, mögen, sollen.

Są to czasowniki posiłkowe, które określają stosunek mówiącego do do czynności wyrażanej przez czasownik główny.

Występują one z **bezokolicznikiem**, który znajduje się na końcu zdania.

können (móc, potrafić)

Er kann mir nicht helfen. *On nie może mi pomóc.*

müssen (musieć)

Ich muss heute zur Schule gehen. *Muszę iść dzisiaj do szkoły.*

dürfen (móc, mieć pozwolenie)

Ich darf nicht. *Nie wolno mi.*

wollen (chcieć)

Willst du mich besuchen? *Czy chcesz mnie odwiedzić?*

mögen (lubić)

Ich mag gern Milch trinken. *Lubię pić mleko.*

sollen (mieć powinność)

Er soll mehr lernen. *On powinien więcej się uczyć.*

Czasowniki modalne w języku niemieckim w liczbie pojedynczej są **nieregularne**.

Formy pierwszej i trzeciej osoby są identyczne.

Czasowniki proste i złożone

Czasowniki w języku niemieckim dzielą się na **proste (einfache Verben)** i **złożone (zusammengesetzte Verben)**.

Prostymi czasownikami są na przykład:

gehen (iść), **kaufen** (kupować), **machen** (robić), **putzen** (sprzątać), **stehen** (stać).

Natomiast czasowniki złożone składają się z przedrostka oraz czasownika podstawowego:

anfangen (rozpocząć), **befehlen** (rozkazywać).

Wśród czasowników złożonych wyróżniamy **rozdzielnie złożone** oraz **nierozdzielnie złożone**.

Do czasowników **rozdzielnie złożonych (trennbar zusammengesetzte Verben)** zaliczamy czasowniki z następującymi przedrostkami:

ab-, an-, auf-, bei-, ein-, fest-, hin-, her-, los-, mit-, weg-, zu-, zurück-, zusammen-.

W zdaniu z osobową formą czasownika przedrostki te występują na końcu zdania:

aufstehen - wstawać

mitkommen - iść z kimś

Ich stehe morgens früh auf.

Kommst du mit?

Wstaję wcześniej rano.

Idziesz z nami?

Przedrostki czasowników rozdzielnie złożonych modyfikują podstawowe znaczenie czasownika, z którym się łączą:

warten (czekać) - **erwarten** (oczekiwać).

Czasowniki **nierozdzielnie złożone (untrennbar zusammengesetzte Verben)**

to takie, w których występują następujące przedrostki:

be-, emp-, ent-, er-, ge-, miss-, ver-, zer-.

Przedrostek występuje zawsze razem z formą podstawową czasownika:

Ich bestelle.

Zamawiam.

Przedrostki czasowników nierozdzielnie złożonych, w przeciwieństwie do rozdzielnie złożonych, nadają czasownikowi przeważnie inne znaczenie:

bieten (oferować) - **verbieten** (zabraniać),

stellen (stawiać) - **bestellen** (zamawiać).

Czasowniki zwrotne - reflexive Verben

Niemiecki czasownik zwrotny składa się z czasownika głównego i zaimka zwrotnego

sich w bierniku lub w celowniku.

W języku niemieckim inaczej niż w polskim zaimek zwrotny **sich** w bezokoliczniku poprzedza czasownik (np. **sich kämmen** - czesać się).

Ta grupa czasowników występuje również w języku polskim, jednak **nie każdy** polski czasownik zwrotny jest czasownikiem zwrotnym w języku niemieckim i na odwrót.

W języku polskim zaimek **się** nie jest odmieniany.

Natomiast w języku niemieckim zaimek zwrotny **sich** **zmienia się** w zależności od osoby.

Odmiana przykładowego czasownika zwrotnego **sich waschen** (myć się)

Singular	Plural
ich wasche mich	wir waschen uns
du wäschst dich	ihr wascht euch
er/sie/es wäscht sich	Sie/sie waschen sich

Odmiana czasownika w czasie teraźniejszym i przeszłym prostym, czasowniki słabe i mocne

Czasowniki (Verben) w języku niemieckim odmieniają się przez osoby i liczby.

Końcówki osobowe przedstawia tabela poniżej.

Końcówki te służą do tworzenia form czasu teraźniejszego (**Präsens**) oraz przeszłego prostego (**Präteritum**).

Formy innych czasów zbudujemy przy użyciu tych dwóch czasów.

	Czas teraźniejszy Präsens		Czas przeszły prosty Präteritum	
	Końcówki	Przykłady	Końcówki	Przykłady
Liczba pojedyncza				
1. osoba	-e	ich frage (pytam)	-	ich fragte* (pytałem, -łaś)
2. osoba	-(e)st	du fragst (pytasz) du atmest (oddychasz)	-st	du fragtest (pytałeś, -łaś)
3. osoba	-(e)t	er fragt (pyta) er atmet (oddycha)	-	er fragte (pytał, -ła)
Liczba mnoga				
1. osoba	-en	wir fragen (pytamy)	-n	wir fragten (pytaliśmy, -łyśmy)
2. osoba	-(e)t	ihr fragt (pytacie) ihr atmet (oddychacie)	-t	ihr fragtet (pytaliście, -łyście)
3. osoba	-en	sie fragen (pytają)	-n	sie fragten (pytali, -ły)

*Uwaga! Końcówce **-e** nie jest końcówką osobową.

Präteritum tworzymy, dodając przyrostek **-te** do tematu + końcówki osobowe.

Czasowniki niemieckie dzielą się na **słabe (schwache Verben)** i **mocne (starke Verben)**.

Czasowniki słabe mają regularną odmianę we wszystkich czasach, czasowniki mocne odmieniają się nieregularnie.

Poniżej podajemy dwa przykłady odmiany czasownika przez liczby i osoby w **czasie teraźniejszym (Präsens)**:

Osoba	Czasowniki słabe schwache Verben	Czasowniki mocne starke Verben
	machen (robić)	geben (dawać)
ja	ich mache	ich gebe
ty	du machst	du gibst
on	er macht	er gibt
ona	sie macht	sie gibt
ono	es macht	es gibt
my	wir machen	wir geben

wy	ihr macht	ihr gebt
oni / one	sie machen	sie geben
pan / pani / państwo	Sie machen	Sie geben

Podstawowa różnica pomiędzy czasownikami słabymi a mocnymi dotyczy tworzenia form **czasu teraźniejszego** (Präsens), **przeszłego prostego** (Präteritum) oraz formy **imiesłowu przeszłego** (Partizip Perfekt).

W przypadku czasowników słabych w czasie teraźniejszym do tematu **bezokolicznika** (Infinitiv), który uzyskujemy po odcięciu końcówki **-en**, dodajemy jedynie odpowiednie końcówki osobowe. Natomiast w formach czasowników mocnych często zmianie ulega samogłoska rdzeniowa w 2. i 3. osobie liczby pojedynczej; dodawane końcówki osobowe są jednak te same.

W czasie przeszłym **Präteritum** oraz przy tworzeniu formy imiesłowu przeszłego do tematu czasowników słabych dodajemy końcówkę **-t(e)** (+ odpowiednie końcówki osobowe w **Präteritum**).

Z kolei w czasownikach mocnych w czasie przeszłym prostym i formie imiesłowu przeszłego (w jednej z tych form lub obydwu) modyfikacji podlega samogłoska rdzeniowa, przy czym w **Präteritum** dodajemy odpowiednie końcówki osobowe, a imiesłów zachowuje końcówkę **-en**.

Zarówno jednak do czasowników słabych, jak i mocnych przy tworzeniu imiesłowu przeszłego dodajemy ten sam przedrostek **ge-**.

Wyjątek stanowią czasowniki nierozdzielnie złożone oraz czasowniki obcego pochodzenia zakończone na **-ieren** lub **-eien**,

np. **empfinden** (odczuwać) - **empfunden** (Partizip Perfekt),
studieren (studiować) - **studiert** (Partizip Perfekt).

	Infinitiv	Präsens	Präteritum	Partizip Perfekt
Czasowniki słabe schwache Verben	fragen (pytać się)	du fragst	du fragtest	gefragt
Czasowniki mocne starke Verben	helfen (pomagać)	du hilfst	du halfst	geholfen

Odmiana czasowników modalnych

dürfen (móc, mieć pozwolenie)

Singular	Plural
ich darf	wir dürfen
du darfst	ihr dürft
er/sie/es darf	Sie/sie dürfen

können (móc, potrafić)

Singular	Plural
ich kann	wir können
du kannst	ihr könnt
er/sie/es kann	Sie/sie können

mögen (lubić)

Singular	Plural
ich mag	wir mögen
du magst	ihr mögt
er/sie/es mag	Sie/sie mögen

müssen (musieć)

Singular	Plural
ich muss	wir müssen
du musst	ihr müsst
er/sie/es muss	Sie/sie müssen

sollen (mieć powinność)

Singular	Plural
ich soll	wir sollen
du sollst	ihr sollt
er/sie/es soll	Sie/sie sollen

wollen (chcieć)

Singular	Plural
ich will	wir wollen
du willst	ihr wollt
er/sie/es will	Sie/sie wollen

Odmiana czasowników posiłkowych **być, mieć, stawać się**

Odmiana czasowników **haben** (mieć), **sein** (być), **werden** (stawać się)

ich bin ja jestem	wir sind my jesteśmy
du bist ty jesteś	ihr seid wy jesteście
er/sie/es ist on/ona/ono jest	Sie/sie sind Pan/Pani/Państwo/oni/one są

ich habe ja mam	wir haben my mamy
du hast ty masz	ihr habt wy macie
er/sie/es hat on/ona/ono ma	Sie/sie haben Pan/Pani/Państwo/oni/one mają

ich werde ja staję się	wir werden my stajemy się
du wirst ty stajesz się	ihr werdet wy stajecie się
er/sie/es wird on/ona/ono staje się	Sie/sie werden Pan/Pani/Państwo/oni/one stają się

Oprócz podstawowego znaczenia, czasowniki być **sein**, mieć **haben** oraz stawać się **werden** w złożonych czasach przeszłych i przyszłych pełnią funkcję czasowników posiłkowych, np.

Ich habe das Buch gelesen. – *Przeczytałem książkę.*

Rekcja czasownika

W **języku niemieckim** jest grupa czasowników, która wymaga dopełnienia w odpowiednim przypadku, lub łączy się z dopełnieniem za pomocą **konkretnego przyimka**.

an

ändern an	D - zmieniać w czymś
appellieren an	A - zaapelować do
arbeiten an	D - pracować nad
sich beteiligen an	D - uczestniczyć w
denken an	A - myśleć o
sich erinnern an	A - przypominać sobie coś
erkranken an	D - zachorować na
fehlen an	D - brakować czegoś
gewinnen an	D - zyskiwać na
glauben an	- wierzyć w
grenzen an	- graniczyć z
sich halten an	A - trzymać się czegoś
hängen an	D - być przywiązany do kogoś
sich gewöhnen an	A - przyzwyczaić się do
leiden an	D - cierpieć na
liegen an	D - zależeć na / od
liefern an	A - dostarczać komuś
mangeln an	D - brakować czegoś
sich rächen an	D - zemścić się na
schreiben an	A - pisać do
sterben an	D - umrzeć na
teilnehmen an	D - brać udział w
vorbeigehen an	D - przechodzić obok
sich wenden an	A - zwracać się do
zweifeln an	D - wątpić w

auf

achten auf	A - uważać na
ankommen auf	A - zależeć od
antworten auf	A - odpowiadać na
aufmerksam machen auf	A - zwracać uwagę na
sich auswirken auf	A - oddziaływać na
basieren auf	D - opierać się na
beruhen auf	D - opierać się na
sich beschränken/begrenzen auf	A - ograniczać się do
sich berufen auf	A - powoływać się na
bestehen/beharren auf	D - obstawać przy czymś
sich beziehen auf	A - odnosić się do
Eindruck machen auf	A - robić wrażenie na
sich einstellen auf	A - nastawić się na
sich freuen auf	A - cieszyć się na
hinweisen auf	A - zwrócić uwagę na

hoffen auf	A - mieć nadzieję na
sich konzentrieren auf	A - koncentrować się na
rechnen auf	A - liczyć na
sich verlassen auf	A - zdać się, polegać na
verzichten auf	A - zrezygnować z czegoś
sich vorbereiten auf	A - przygotować się do
warten auf	A - czekać na

aus

bestehen aus	- składać się z
sich ergeben aus	- wynikać z
folgen/resultieren aus	- wynikać z
stammen aus	- wywodzić się z
werden aus	- stać się, 'wyrosnąć' z

bei

anrufen bei	- zatelefonować do
bleiben bei	- pozostać przy
helfen bei	- pomagać w
herauskommen bei	- wyjść, wynikać z
vorbeikommen bei	- wpaść do kogoś

durch

dividieren durch	- dzielić przez
ersetzen durch	- zastąpić czymś
fließen durch	- przepływać przez
teilen durch	- dzielić przez

für

bürgen für	- gwarantować coś
sich bedanken (bei j-m) für	- podziękować komuś za
danken für	- dziękować za
sich eignen für	- nadawać się do
sich einsetzen für	- opowiadać się za
sich entscheiden für	- zdecydować się na
gelten für	- odnosić się do
haften für	- odpowiadać / ręczyć za
sich interessieren für	- interesować się czymś
kandidieren für	- kandydować do
kämpfen für	- walczyć o
sein für	- być za
sorgen für	- zadbać o coś, troszczyć się

gegen

sein gegen	- być przeciwko
verstoßen gegen	- wykroczyć przeciw
sich wahren gegen	- bronić się przeciw

in

ankommen/eintreffen in	D - przybyć do
sich auskennen in	D - orientować się w
bestehen in	D - polegać na
einladen in	A - zapraszać do
einteilen in	A - podzielić na
eintreten in	A - wejść do
geraten in	A - popaść w
sich irren in	D - pomylić się w
übersetzen in	A - przetłumaczyć na

sich verlieben in	A - zakochać się w
sich vertiefen in	A - zagłębić się w
verwandeln in	A - przeobrazić się w

mit

sich abfinden mit - pogodzić się z
anfangen/beginnen mit - zaczynać coś/od
aufhören mit - przestawać, skończyć z
sich beschäftigen/befassen mit - zajmować się czymś
rechnen mit - liczyć się z czymś
telefonieren mit - rozmawiać przez telefon z
versorgen mit - zaopatrywać w
zusammenstoßen mit - zderzyć się z

nach

anstehen nach - stać w kolejce po coś
duften nach - pachnieć czymś
sich erkundigen nach - dowiadywać się o coś
fragen nach - pytać o
greifen nach - sięgać po
riechen nach - pachnieć czymś
rufen nach - wołać kogoś
sich richten nach - kierować się czymś
schmecken nach - mieć smak czegoś
sich sehnen nach - tęsknić za
streben nach - dążyć do
suchen nach - poszukiwać czegoś, kogoś

über

sich ärgern über	A - złościć się z powodu
sich aufregen über	A - denerwować się z powodu
berichten über	A - relacjonować coś
sich beklagen	A - uskarżać się na
denken über	A - sądzić o czymś
diskutieren über	A - dyskutować o
entscheiden über	A - decydować o
erzählen über	A - opowiadać o
sich freuen über	A - cieszyć się z
herrschen über	A - panować nad
informieren über	A - informować o
klagen über	A - skarżyć się na
lachen über	A - śmiać się z
nachdenken über	- zastanawiać się nad
schreiben über	A - pisać o
sprechen über	A - rozmawiać o
sich unterhalten über	A - rozmawiać o
sich wundern über	A - dziwić się z powodu

um

sich bemühen um - starać się o
beneiden (j-n) um - zazdrościć komuś
sich bewerben um - ubiegać się o
bitten um - prosić o
es geht um - chodzi o
es handelt sich um - chodzi o
kämpfen um - walczyć o
sich kümmern/sorgen um - troszczyć się o
(sich) streiten um - kłócić się o

trauern um - opłakiwać kogoś

unter

leiden unter D - cierpieć z powodu

verstehen unter - rozumieć pod czymś

von

abhängen von - zależeć od

absehen von - abstrahować od

befreien von - uwolnić od

berichten von/über - relacjonować coś

erfahren von - dowiedzieć się o

sich erholen von - odpocząć / wydobrzeć po

erzählen von/über - opowiadać o

halten von - sądzić o

hören von - słyszeć o

handeln von - traktować o czymś

profitieren von - skorzystać z

sprechen von - rozmawiać o

träumen von - marzyć, śnić o

unterscheiden von - odróżniać od

überzeugen von - przekonać o

sich verabschieden - pożegnać się z

verstehen von - znać się na czymś

zeugen von - świadczyć o czymś

vor

Angst haben vor - bać się czegoś

sich fürchten vor - bać się czegoś

(sich) schützen vor - chronić się przed

warnen vor - ostrzegać przed

zu

beitragen zu - przyczyniać się do

berechtigen zu - uprawniać do

dienen zu - służyć do

einladen zu - zapraszać na

sich entschließen zu - zdecydować się na

sich entwickeln zu - rozwinąć się

führen zu - prowadzić do

gratulieren zu - gratulować z okazji

raten zu - doradzać komuś coś

übergehen zu - przejść do

verhelfen zu - dopomóc w

zwingen zu - zmuszać do

Czasowniki wymagające mianownika

Nominativ

sein - być

werden - zostać, stawać się

bleiben - pozostawać

genannt werden - zostać nazwanym

Czasowniki wymagające dopełniacza

Genitiv

gedenken - wspominać

sich bedienen - posługiwać się

sich erfreuen - cieszyć się
bedürfen - wymagać
sich entsinnen - przypominać sobie
sich rühmen - chwalić się
sich schämen - wstydzić się
sich annehmen - podjąć się czegoś
guter Laune sein - być w dobrym humorze

Czasowniki wymagające celownika

Dativ

ausweichen - wyminąć, ustąpić
ähneln - być podobnym
bekommen - wyjść na zdrowie
begegnen - spotkać kogoś
zustimmen - zgadzać się
folgen - iść za kimś
sich nähern - zbliżać się
zuhören - przysłuchiwać się
gehören/angehören – należeć

Czasowniki wymagające biernika

Akkusativ

anrufen - zatelefonować
beneiden - zazdrościć
heiraten - poślubić
stören - przeszkadzać
unterbrechen – przerywać

Czasy w języku niemieckim

Podstawowe informacje o czasach w **języku niemieckim** i o ich zastosowaniu.

Czas teraźniejszy	das Präsens
Czas przyszły I	das Futur I
Czas przyszły II	das Futur II
Czas przeszły prosty	das Präteritum
Czas przeszły złożony	das Perfect
Czas zaprzeczony	das Plusquamperfect

Czas teraźniejszy - das Präsens

Użycie:

1. Stan rzeczy, czynności lub procesy mające miejsce w momencie wypowiedzi.

Sie bereiten Abendessen zu.

Oni przygotowują kolację.

2. Wydarzenia, które mają początek w przeszłości.

Meine Bekannte wohnt seit einem Jahr im Ausland.

Moja znajoma od roku mieszka za granicą.

3. Czynności, które mają dopiero nastąpić (wtedy też może być zastąpiony czasem Futur I bez zmiany sensu zdania).

Sie macht übermorgen einen Ausflug an die Ostsee.

Pojutrze ona jedzie na wycieczkę nad Bałtyk.

4. Prawdy ogólnie znane, fakty czy stwierdzenia naukowe, sentencje.

Panda ist eine vom Aussterben bedrohte Art.

Panda jest gatunkiem, któremu grozi wymarcie.

5. Czynności lub zjawiska powtarzające się.

Sie lesen immer beim Frühstück die Zeitungen.

Oni czytają zawsze przy śniadaniu gazety.

6. Wydarzenia mające miejsce w przeszłości.

Und dann schenkt dein Opa der Oma so ein schönes Ring mit Diamanten.

Wtedy twój dziadek ofiarowuje babci taki piękny pierścionek z brylantami.

Czas przyszły I - das Futur I

Aby utworzyć formę czasu przyszłego należy użyć czasownika posiłkowego **werden** i bezokolicznika czasu teraźniejszego.

ich werde	wir werden
du wirst	ihr werdet
er/sie/es wird	sie/Sie werden

Przykład:

Wir werden am Wochenende ins Kino gehen.

Pójdziemy w weekend do kina.

Użycie:

1. Wydarzenia, które mają miejsce w przyszłości.

Ich werde morgen zu dir kommen.

Przyjdę do ciebie jutro.

2. Prognozy i obietnice.

Ich werde das Rauchen aufgeben.

Rzucę palenie.

3. Przypuszczenia, które mają miejsce w teraźniejszości.

Er wird jetzt zu Hause sein.

On teraz chyba jest w domu.

Czas przyszły II - das Futur II

Formę czasu przyszłego tworzymy, używając czasownika posiłkowego **werden**, imiesłowu czasu przeszłego i bezokoliczników **haben** lub **sein**.

ich werde	wir werden
------------------	-------------------

du wirst	ihr werdet
er/sie/es wird	sie/Sie werden

Użycie:

1. Czynności, które zostaną zakończone w przyszłości.

Bis Freitag werde ich das gemacht haben.

Do piątku będę mieć to zrobione.

2. Czynności, które zostaną zakończone w przyszłości, poprzedzając inną czynność.

Czynność w drugiej części zdania jest sformułowana w czasie **Futur I**.

Wenn alle Gäste ausgegangen sein werden, werdet ihr das Zimmer aufräumen.

Jak wszyscy goście wyjdą, posprzątaacie pokój.

3. Przypuszczenia, które miały miejsce w przeszłości.

Der Bus wird vor einer Weile abgefahren sein.

Autobus chyba przed chwilą odjechał.

Czas przeszły prosty - das Präteritum

Tworzenie form czasu przeszłego prostego

Czasowniki regularne:

Do do tematu 1 i 3 osoby liczby pojedynczej dodajemy końcówkę **-te**.

Do pozostałych form dodajemy końcówki osobowe.

fragen (pytanie)

Singular	Plural
ich fragte	wir fragten
du fragtest	ihr fragtet
er/sie/es fragte	sie/Sie fragten

Czasowniki nieregularne:

Należy użyć formy czasu Präteritum i końcówek osobowych.

laufen (biegać)

Singular	Plural
ich lief	wir liefen
du liefst	ihr lieft
er/sie/es lief	Sie/sie liefen

haben (mieć)

Singular	Plural
ich hatte	wir hatten

du hattest	ihr hattet
er/sie/es hatte	Sie/sie hatten

Czas przeszły złożony - das Perfekt

Czas przyszły złożony tworzy się przy użyciu **imiesłowu czasu przeszłego** i czasowników **haben** i **sein**, odmienionych w czasie teraźniejszym.

Czasownik posiłkowy **haben** tworzy czas **Perfect** z następującymi czasownikami:

- **czasowniki modalne** (**können, müssen, dürfen, sollen, wollen, mögen**)
- **czasowniki wymagające dopełnienia w bierniku** (przechodnie) np. **suchen** (szukać), **brauchen** (potrzebować), **gebrauchen** (używać).
- **czasowniki, oznaczające stan trwania danej czynności** np. **sitzen** (siedzieć), **arbeiten** (pracować), **dösen** (drzemać), **lachen** (śmiać się).
- **czasowniki zwrotne** np. **sich waschen** (myć się), **sich erinnern** (przypominać sobie)
- **czasowniki nieosobowe** np. **es schneit** (pada śnieg), **es gibt** (znajduje się).

Czasownik posiłkowy **sein** tworzy czas **Perfect** z następującymi czasownikami:

- **czasowniki wyrażające ruch i wymagające dopełnienia w bierniku** np. **gehen** (iść), **fliegen** (lecieć).
- **czasowniki oznaczające zmianę stanu** np. **einschlafen** (zasypiać), **aufwachen** (budzić się).
- **czasowniki **sein** (być), **werden** (stać się), **bleiben** (zostać).**

Użycie:

1. Czynności, które miały miejsce w przeszłości i zostały zakończone.

Sein Chef hat ihn entlassen. Er ist jetzt arbeitslos.

Jego szef zwolnił go. Jest teraz bezrobotny.

2. Czynności, które będą miały miejsce w przyszłości i zostaną zakończone w przyszłości.

In vier Stunden sind wir zurückgekommen.

Wrócimy za cztery godziny.

Czas zaprzeczony - das Plusquamperfekt

Czas zaprzeczony tworzy się przy użyciu czasowników **sein** i **haben**, odmienionych w czasie przeszłym **Präteritum** w formie osobowej (**war, hatte**) oraz **imiesłowu czasu przeszłego**.

malen (malować)

Singular	Plural
ich hatte gemalt	wir hatten gemalt
du hattest gemalt	ihr hattet gemalt
er/sie/es hatte gemalt	Sie/sie hatten gemalt

Użycie:

1. Opisywanie dwóch czynności, mających miejsce w przeszłości.

Ich konnte im Juni nicht nach Griechenland fahren, denn ich hatte keinen Urlaub bekommen.

Nie mogłam wyjechać do Grecji w czerwcu, ponieważ nie dostałam urlopu.

2. W zdaniach okolicznikowych czasu.

Als der Wecker geklingelt hatte, wachte ich auf.

Jak budzik zadzwonił, obudziłem się.

Tabela czasowników nieregularnych

Bezokolicznik	Tłumaczenie	Czas teraźniejszy 3 os.	Forma Imperfekt 3 os.	Imiesłów Partizip II	Czasownik posiłkowy
befehlen	<i>rozkazać</i>	befiehlt	befahl	befohlen	haben
backen	<i>piec</i>	bäckt	bak / backte	gebacken	haben
beginnen	<i>zaczynać</i>	beginnt	begann	begonnen	haben
beißen	<i>gryźć</i>	beißt	biss	gebissen	haben
bewegen	<i>nakłaniać</i>	bewegt	bewog	bewogen	haben
biegen	<i>giąć</i>	biegt	bog	gebogen	haben
bieten	<i>oferować</i>	bietet	bot	geboden	haben
binden	<i>wiązać</i>	bindet	band	gebunden	haben
bitten	<i>prosić</i>	bittet	bat	gebeten	haben
blasen	<i>dmuchać</i>	bläst	blies	geblasen	haben
bleiben	<i>zostać</i>	bleibt	blieb	geblieben	sein
braten	<i>piec / smażyć</i>	brät	briet	gebraten	haben
brechen	<i>łamać</i>	bricht	brach	gebrochen	haben
brennen	<i>palić się</i>	brennt	brannte	gebrannt	haben
bringen	<i>przynosić</i>	bringt	brachte	gebracht	haben
denken	<i>myśleć</i>	denkt	dachte	gedacht	haben
dürfen	<i>móc</i>	darf	durfte	gedurft	haben
empfangen	<i>przyjąć</i>	empfängt	empfang	empfangen	haben
empfehlen	<i>polecić</i>	empfiehl	empfahl	empfohlen	haben
erschrecken	<i>przestraszyć się</i>	erschrickt	erschrak	erschrocken	sein
essen	<i>jeść</i>	isst	aß	gegessen	haben
fahren	<i>jechać</i>	fährt	fuhr	gefahren	sein
fallen	<i>upadać</i>	fällt	fiel	gefallen	sein
fangen	<i>chwycić</i>	fängt	fang	gefangen	haben
finden	<i>znajdować</i>	findet	fand	gefunden	haben
fliegen	<i>latać</i>	fliegt	flog	geflogen	sein
fliehen	<i>uciekać</i>	flieht	floh	geflohen	sein
fließen	<i>płynąć</i>	fließt	floss	geflossen	sein
fressen	<i>pożerać</i>	frisst	fraß	gefressen	haben
frieren	<i>marznąć</i>	friert	fror	gefroren	haben

geben	<i>dawać</i>	gibt	gab	gegeben	haben
gehen	<i>iść</i>	geht	ging	gegangen	sein
gewinnen	<i>wygrać</i>	gewinnt	gewann	gewonnen	haben
gießen	<i>lać</i>	gießt	goss	gegossen	haben
gleiten	<i>sunąć, ślizgać się</i>	gleitet	glitt	geglitten	sein
graben	<i>kopać</i>	gräbt	grub	gegraben	haben
greifen	<i>chwycić</i>	greift	griff	gegriffen	haben
haben	<i>mieć</i>	hat	hatte	gehabt	haben
halten	<i>trzymać</i>	hält	hielt	gehalten	haben
hängen	<i>wiszieć</i>	hängt	hing	gehangen	haben
heben	<i>podnieść</i>	hebt	hob	gehoben	haben
heißen	<i>nazywać się</i>	heißt	hieß	geheißen	haben
helfen	<i>pomagać</i>	hilft	half	geholfen	haben
kennen	<i>znać</i>	kennt	kannte	gekant	haben
klingen	<i>brzmieć</i>	klingt	klang	geklungen	haben
kommen	<i>przychodzić</i>	kommt	kam	gekommen	sein
können	<i>móc</i>	kann	konnte	gekonnt	haben
laden	<i>ładować</i>	lädt	lud	geladen	haben
lassen	<i>zostawić</i>	lässt	ließ	gelassen	haben
laufen	<i>biec</i>	läuft	lief	gelaufen	sein
leiden	<i>cierpieć</i>	leidet	litt	gelitten	haben
leihen	<i>pożyczać</i>	leiht	lieh	geliehen	haben
lesen	<i>czytać</i>	liest	las	gelesen	haben
liegen	<i>leżeć</i>	liegt	lag	gelegen	haben
lügen	<i>kłamać</i>	lügt	log	gelogen	haben
messen	<i>mierzyc</i>	misst	maß	gemessen	haben
mögen	<i>lubić</i>	mag	mochte	gemocht	haben
müssen	<i>musieć</i>	muss	musste	gemusst	haben
nehmen	<i>brać</i>	nimmt	nahm	genommen	haben
nennen	<i>nazywać</i>	nennt	nannte	genannt	haben
raten	<i>radzić</i>	rät	riet	geraten	haben
reißen	<i>rwać</i>	reißt	riss	gerissen	haben
reiten	<i>jeździć konno</i>	reitet	ritt	geritten	sein
rennen	<i>pędzić</i>	rennt	rannte	gerannt	sein
riechen	<i>wąchać</i>	riecht	roch	gerochen	haben
rufen	<i>wołać</i>	ruft	rief	gerufen	haben
schaffen	<i>stworzyć</i>	schafft	schuf	geschaffen	haben
scheiden	<i>dzielić</i>	scheidet	schied	geschieden	haben
scheinen	<i>świecić</i>	scheint	schien	geschienen	haben
schieben	<i>przesuwać</i>	schiebt	schob	geschoben	haben
schießen	<i>strzelać</i>	schießt	schoss	geschossen	haben

schlafen	<i>spać</i>	schläft	schief	geschlafen	haben
schlagen	<i>bić</i>	schlägt	schlug	geschlagen	haben
schließen	<i>zamykać</i>	schließt	schloss	geschlossen	haben
schmelzen	<i>topnieć</i>	schmilzt	schmolz	geschmolzen	sein
schneiden	<i>ciąć</i>	schneidet	schnitt	geschnitten	haben
schreiben	<i>pisać</i>	schreibt	schrieb	geschrieben	haben
schreien	<i>krzyczeć</i>	schreit	schrie	geschrien	haben
schweigen	<i>milczeć</i>	schweigt	schwieg	geschwiegen	haben
schwimmen	<i>pływać</i>	schwimmt	schwamm	geschwommen	sein
sehen	<i>widzieć</i>	sieht	sah	gesehen	haben
sein	<i>być</i>	ist	war	gewesen	sein
senden	<i>wysłać</i>	sendet	sandte	gesandt	haben
singen	<i>śpiewać</i>	singt	sang	gesungen	haben
sitzen	<i>siedzieć</i>	sitzt	saß	gesessen	haben
sprechen	<i>mówić</i>	spricht	sprach	gesprachen	haben
springen	<i>skakać</i>	springt	sprang	gesprungen	sein
stechen	<i>kłuć</i>	sticht	stach	gestochen	haben
stecken	<i>tkwić</i>	steckt	stak	gesteckt	haben
stehen	<i>stać</i>	steht	stand	gestanden	haben
stehlen	<i>kraść</i>	stiehlt	stahl	gestohlen	haben
steigen	<i>wznosić się</i>	steigt	stieg	gestiegen	sein
sterben	<i>umierać</i>	stirbt	starb	gestorben	sein
stinken	<i>śmierdzieć</i>	stinkt	stank	gestunken	haben
streichen	<i>skreślać</i>	streicht	strich	gestrichen	haben
streiten	<i>kłócić się</i>	streitet	stritt	gestritten	haben
tragen	<i>nieść</i>	trägt	trug	getragen	haben
treffen	<i>spotykać</i>	trifft	traf	getroffen	haben
treiben	<i>pędzić</i>	treibt	trieb	getrieben	haben
trinken	<i>pić</i>	trinkt	trank	getrunken	haben
tun	<i>czynić</i>	tut	tat	getan	haben
verderben	<i>psuć</i>	verdirbt	verdarb	verdorben	haben
vergessen	<i>zapominać</i>	vergisst	vergaß	vergessen	haben
verlieren	<i>tracić</i>	verliert	verlor	verloren	haben
wachsen	<i>rosnąć</i>	wächst	wuchs	gewachsen	sein
waschen	<i>prać / myć</i>	wäscht	wusch	gewaschen	haben
werden	<i>stawać się</i>	wird	wurde	geworden	sein
werfen	<i>rzucać</i>	wirft	warf	geworfen	haben
wiegen	<i>ważyć</i>	wiegt	wog	gewogen	haben
wissen	<i>wiedzieć</i>	weiß	wusste	gewusst	haben
wollen	<i>chcieć</i>	will	wollte	gewollt	haben
ziehen	<i>ciągnąć</i>	zieht	zog	gezogen	haben

Liczebniki

Liczebniki główne die Grundzahlen

W języku niemieckim wszystkie **liczebniki poniżej miliona piszemy łącznie.**

0	null
1	eins
2	zwei
3	drei
4	vier
5	fünf
6	sechs
7	sieben
8	acht
9	neun
10	zehn
11	elf
12	zwölf
13	dreizehn
14	vierzehn
15	fünfzehn
16	sechzehn
17	siebzehn
18	achtzehn
19	neunzehn
20	zwanzig
21	einundzwanzig
30	dreißig
31	einunddreißig
40	vierzig
42	zweiundvierzig
50	fünfzig
53	dreiundfünfzig
60	sechzig
64	vierundsechzig
70	siebzig
75	fünfundsiebzig
80	achtzig
86	sechsendachtzig
90	neunzig
97	siebenundneunzig
100	ehundert/hundert
200	zweihundert
300	dreihundert
400	vierhundert
500	fünfhundert
600	sechshundert
700	siebenhundert
800	achthundert
900	neunhundert

1000	eintausend/tausend
1 000 000	eine Million
1 000 000 000	eine Milliarde

Odmiana liczebnika **eins** pokrywa się z odmianą rodzajnika nieokreślonego:

Ich habe nur einen Bruder. – Mam tylko jednego brata.

Liczebniki **zwei** i **drei**, kiedy nie są poprzedzone rodzajnikiem, odmieniają się tylko w dopełniaczu i celowniku

Der Bürgermeister gedachte zweier Gründer der Stadt. – Burmistrz wspominał dwóch założycieli miasta.

Er hat viele Freunde. Mit dreien war er seit frühester Kindheit befreundet. – Miał wielu przyjaciół. Z trzema przyjaźnił się od wczesnego dzieciństwa.

Jeśli przed liczebnikami **zwei** i **drei** stoi rodzajnik, nie są one odmieniane:

Die Werke der zwei/drei Autoren wurden ausgezeichnet. – Dzieła dwóch/trzech autorów zostały wyróżnione.

Pozostałe liczebniki do miliona są nieodmienne, a powyżej miliona odmieniają się.

Er arbeitet mit fünf Ausländern in einer Abteilung. – On pracuje z pięcioma obcokrajowcami w jednym dziale.

Über drei Millionen Menschen haben die Ausstellung besucht. – Ponad trzy miliony ludzi odwiedziło tę wystawę.

Liczebników głównych używa się mówiąc o:

- godzinach

7. 30 – **Es ist sieben Uhr dreißig** (Jest siódma trzydzieści)/ **halb acht** (pół do ósmej)

10.45 – **Es ist zehn Uhr fünfundvierzig** (Jest dziesiąta czterdzieści pięć) | **Viertel vor elf** (za kwadrans jedenasta)

17.15 – **Es ist siebzehn Uhr fünfzehn** (Jest siedemnasta piętnaście)/ **Viertel nach siebzehn** (kwadrans po siedemnastej)

- latach

1582 **fünfezhnhundertzweiundachtzig**

1939 **neunzehnhundertneununddreißig**

2010 **zweitausendzehn**

- cenach

14,99 € – **vierzehn Euro neunundneunzig**

198,40 € – **einhundertachtundneunzig Euro vierzig**

Składnia

Strona bierna

Strona bierna jest wykorzystywana w języku niemieckim znacznie częściej niż w języku polskim.

Używamy jej przede wszystkim, gdy chcemy powiedzieć, iż pewna czynność została przez kogoś wykonana.

Der Brief wird von Hans geschrieben. List jest pisany przez Hansa.

Najważniejsza jest wykonywana czynność, a nie osoba, która tę czynność wykonuje.
Dlatego też w zdaniach biernych osoba wykonująca czynność często nie jest wymieniana.

Dir wird viel geholfen. *Tobie dużo się pomaga.*

In der Küche wird gekocht. *W kuchni się gotuje.*

Strona bierna w czasie teraźniejszym powstaje przy użyciu czasownika posiłkowego **werden** oraz trzeciej formy czasownika (**Partizip II**), która znajduje się na końcu zdania.

Passiv = werden + Partizip II

Czasownik **werden** odmienia się nieco inaczej niż pozostałe czasowniki:

liczba pojedyncza

ich werde

du wirst

er sie es wird

liczba mnoga

wir werden

ihr werdet

sie Sie werden

Der Laden wird um 8 Uhr geschlossen. *Sklep zostanie zamknięty o 8.*

Die Zeitung wird nicht gerne gelesen. *Ta gazeta nie jest chętnie czytana.*

Der Verletzte wird operiert. *Ranny jest operowany.*

Das Auto wird noch heute repariert. *Ten samochód zostanie naprawiony jeszcze dzisiaj.*

Aby powiedzieć, że coś zostało zrobione przez konkretną osobę, używamy słówka **von** (a rzeczownik stojący po nim jest w celowniku - **der Dativ**).

Die Schüler werden von dem Lehrer gefragt. *Uczniowie są pytani przez nauczyciela.*

Die Haare dieser Dame werden von einer Friseurin gekämmt. *Włosy tej pani są czesane przez fryzjerkę.*

Bücher werden von einem Verlag herausgegeben. *Książki są wydawane przez wydawnictwo.*

Der Hund wird von seinem Herrn gefüttert. *Ten pies jest karmiony przez swojego pana.*

Gdy podmiotem w zdaniu jest **man**, jego funkcję w stronie biernej przejmuje **es**.

Man raucht hier nicht.

Es wird hier nicht geraucht. *Tutaj się nie pali.*

Man spricht hier Deutsch.

Es wird hier Deutsch gesprochen. *Tutaj mówi się po niemiecku.*

Man geht dort nicht gerne.

Es wird dort nicht gerne gegangen. *Tam chodzi się niechętnie.*

Es w stronie biernej może stać tylko na początku zdania.

Jeśli na pierwszym miejscu w zdaniu jest inny wyraz niż **es**, wówczas **es** nie występuje wcale.

Man isst hier nicht.

Es wird hier nicht gegessen.

Hier wird nicht gegessen. *Tutaj się nie je.*

Man baut dort viel. *Es wird dort viel gebaut.*

Dort wird viel gebaut. *Tam dużo się buduje.*

Man kocht dort sehr gut. *Es wird dort sehr gut gekocht.*

Dort wird sehr gut gekocht. *Tam bardzo dobrze gotują.*

Jak zamienić stronę czynną na stronę bierną?

Zmianie ulega forma czasownika.

Druga część zadania:

zamienienie podmiotu na dopełnienie i dopełnienia na podmiot.

Das Kind isst ein Eis. *Dziecko je loda.*

Ein Eis wird von dem Kind gegessen. *Lód jest jedzony przez dziecko.*

Der Mann kauft ein Auto. *Ten mężczyzna kupuje samochód.*

Ein Auto wird von dem Mann gekauft. *Samochód jest kupowany przez tego mężczyznę.*

Der Lehrer fragt einen Schüler. *Nauczyciel pyta ucznia.*

Ein Schüler wird von dem Lehrer gefragt. *Uczeń jest pytany przez nauczyciela.*

Ich besuche ihn. *Odwiedzam go.*

Er wird von mir besucht. *On jest odwiedzany przeze mnie.*

Tworzenie przeczeń

Do tworzenia przeczeń używane jest słówko **nicht**.

Zaprzecza ono czasownik, po którym bezpośrednio występuje, np.

Er geht nicht ins Einkaufszentrum. - *On nie idzie do centrum handlowego.*

Nicht zaprzecza jedynie niektóre fragmenty zdania, gdy pojawia się bezpośrednio przed negowaną częścią mowy:

Er geht nicht in die Schule sondern ins Einkaufszentrum. -

On nie idzie do szkoły, tylko do centrum handlowego.

Do tworzenia przeczeń stosowane jest również słówko **kein**, pojawia się ono tylko przed rzeczownikiem, np.

Ich habe eine Freundin. - *Mam koleżankę.*

Ich habe keine Freundin. - *Nie mam koleżanki.*

Tworzenie pytań

Pytania, na które odpowiadamy tak lub nie, tworzymy przez inwersję, stawiając orzeczenie na pierwszym, a podmiot na drugim miejscu w zdaniu, np.

Du gehst mit uns ins Kino. - *Ty idziesz z nami do kina.*

Gehst du mit uns ins Kino? - *Idziesz z nami do kina?*

Du kannst uns heute besuchen. - *Możesz nas dziś odwiedzić.*

Kannst du uns heute besuchen? - *Możesz nas dzisiaj odwiedzić?*

W przypadku pytań, które zaczynają się od zaimków pytających

wann (kiedy?), **was** (co?), **wer** (kto?), **wo** (gdzie?),

wie (jak?) szyk zdania wygląda następująco:

Wann besuchst du uns? - *Kiedy nas odwiedzisz?*

Na pierwszym miejscu stoi zaimek pytający, na drugim orzeczenie, a na trzecim podmiot, np.

Wer kocht das Mittagessen? - *Kto gotuje obiad?*

Was schreibst du an der Tafel? - *Co piszesz na tablicy?*

Spójniki

Spójnik die Konjunktion

W języku niemieckim **spójniki** łączą ze sobą zdania lub części zdania.
Wyróżniamy **trzy** rodzaje spójników ze względu na miejsce czasownika w zdaniu.

1. Spójniki, łączące ze sobą dwa zdania główne, wymagające szyku prostego

und (i, a)
oder (albo, lub)
aber (ale)
sondern (lecz, ale)
denn (ponieważ, bo, gdyż)
allein (ale, jednak)

2. Spójniki, wymagające szyku przestawnego.

außerdem(poza tym, oprócz tego)
dann (następnie, potem)
deshalb/darum/deswegen (dlatego)
doch/jedoch (jednak)
folglich (a więc, wobec tego)
sonst (w przeciwnym razie)
trotzdem (mimo to)

3. Spójniki, wymagające szyku końcowego.

spójniki czasowe:

während (podczas gdy)
wenn (kiedy, gdy)
als (kiedy, gdy)
nachdem (po tym jak, gdy)
bevor/ehe (zanim)
bis(aż, dopóki nie)

spójniki przyczynowe:

weil/da (ponieważ, gdyż, bo)

spójnik przyzwalający:

obwohl (choć, mimo że)

spójnik celowy:

damit (ażeby, żeby)

spójnik orzekający:

dass (że)

spójniki warunkowe:

wenn (jeśli, jeżeli, gdyby)
falls (w razie gdyby)

spójniki sposobu:

dadurch dass (przez to, że)
anstatt dass (zamiast)

Tryby

Tryb rozkazujący - der Imperativ

Za pomocą trybu rozkazującego wyrażamy prośbę, **rozkaz** lub **polecenie**.

Cechą charakterystyczną trybu rozkazującego w języku niemieckim jest **brak zaimka osobowego**.

Czasownik, który występuje w trybie rozkazującym znajduje się zawsze na pierwszym miejscu.

Formy trybu rozkazującego tworzymy w następujących osobach:

2 osoba liczby pojedynczej - du (ty)

Odejmujemy końcówkę osobową **-st**.

Du hilfst mir. (Pomagasz mi.) - **Hilf mir!** (Pomóż mi!)

W przypadku, gdy temat czasownika kończy się na **-t, -d, -ig** w formie trybu rozkazującego należy dodać końcówkę **-e**.

Du öffnest die Tür. (Otwierasz drzwi.) - **Öffne die Tür!** (Otwórz drzwi!)

2 osoba liczby mnogiej - ihr (wy)

Trzeba pomiąć zaimek osobowy **ihr**.

Ihr helft mir. (Pomagacie mi.) - **Helft mir!** (Pomóżcie mi!)

3 osoba liczby mnogiej - Sie (Pan/Pani/Państwo) - forma grzecznościowa

Należy zamienić miejscami zaimek osobowy **Sie** i czasownik.

Sie helfen mir. (Pani/Pan mi pomaga. / Państwo mi pomagają.) -

Helfen Sie mir! (Niech Pani/Pan mi pomogą! / Niech Państwo mi pomogą!)

Nieregularne formy trybu rozkazującego czasowników: haben, sein, werden.

	haben	sein	werden
2. os. liczby poj.	Hab!	Sei!	Werde!
2. os. liczby mn.	Habt!	Seid!	Werdet!
forma grzecznościowa	Haben Sie!	Seien Sie!	Werden Sie!